

Izjava, izvezena ponedeljek, vsak dan jutraj, — 11.57. — Ulica sv. Frančiška  
Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se  
pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne  
— Odgovor — tiskarne Edino — BLJANA — JUG  
Prof. F. Peric. — Lastnik tiskarna Edino —  
znaša za mesec L 7.—, 3 meseca L 19.50  
za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Tisk — uredništva in uprave št. 11-57.

# DINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v  
širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent  
osmrtnice, zahvale, posilnice in vabila po L 1.—, oglasi desernih zavodov  
mm po L 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi  
narocnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica  
sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

## Razprava se nadaljuje

Priznavamo «Piccolo», da smo njegova  
izjavanja v odgovor na članek g. Pagnacco  
o manjšinskem vprašanju, čitali v precej  
drugem razpoloženju, nego se to na-  
vadno godi. Imeli smo vtis, kakor da se  
tržiški list hoče z resno voljo približati  
resnemu razpravljanju, kot je to potrebno,  
ko gre za tako resno stvar. To bi bil maj-  
hen korak na poti do računanja z resni-  
čnostmi. Cujmo torej «Piccolo»!

Tudi mi smo — pravi — za «široko  
mero» liberalnosti in strpljivosti. Gre pa  
za to, da se določi prava mera. Vlada  
mora, zasledujoč svoje namene, znati po-  
staviti meje, ki predstavljajo pravično crto,  
onkraj katere bi začelo slabljenje ne av-  
toritete. Iredentizem se more pospeševati  
s preveliko strogostjo in zatiranjem, ki  
poraja moralen upor. More se pa pospe-  
ševati tudi s preveliko odjenljivostjo na-  
pram nedopustnim zahtevam v okviru  
države. Mi ne preziramo ne ene, ne druge  
teh nevarnosti, to je pogršek, ki se more  
storiti v eni ali drugi smeri. Vlada mora  
zasledovati napram drugorodcem tudi  
smer, ki ne odgovarja povsem političnim  
gibanjem in zahtevam njih glasil. (Če prav  
razumemo, misli «Piccolo» tu na stališče,  
ki ga zavzemljejo italijanske nacionali-  
stične struje napram drugorodcem. Prip-  
ured. «Ed.»). Smer, ki nima nič žaljivega  
za temeljno dostojanstvenost človeka, ki  
vsebuje tudi spoštovanje njegovega ma-  
terinskega jezika; smer, ki se more sklice-  
vati na duh pravičnosti in na logiko, ki ji  
morajo tudi drugorodci priznavati lojal-  
nost.

Nato pa začenja «Piccolo» nekoliko  
retuširati te svoje pametne in pravilne na-  
zore. Govori namreč o italijanskih «pa-  
sovih», ki so si jih Nemci in Slovani osv-  
bili. To da so «predmostja», utrjena  
umetno pod prejšnjo vladavino. Vse te  
pasove prisloja «Piccolo» Italijanom in s  
tem odreja vsako narodno pravico tistim  
Slovanom, ki živijo skupno z italijanskim  
živiljem na istem ozemlju. Drugače pa je,  
meni tržiški list, s tistimi ozemli, kjer  
Nemci in Slovani tvorijo kompaktno maso  
in ki imajo svoj neoporečen krajeven  
značaj. Te mase naj ne živijo pod vtisom,  
da se jih hoče zatirati in pogaziti, da so  
smatrane kot inferiorne v primeru z držav-  
ljanskimi predpavicami drugih držav-  
ljanov.

Tu moramo že opozoriti «Piccola», da  
druga država z narodnimi manjšinami, ki  
so že rešile manjšinski problem, ne delajo  
take razlike med drugorodci, ki živijo v  
kompaktni masi, in tistimi, ki živijo pome-  
šano z večinskim narodom. Klasičen pri-  
mer nam dajeta Danska in Estonka. Tam  
so jezikovne in šolske pravice manjšin  
zakonito določili na podlagi kulturne sa-  
mouprave brez ozira, ali živijo kompaktno  
ali pa pomešano. Vsem delom manjšin so  
načeloma zajamčene rešene pravice. Pač  
pa je določen številčen odstotek — in to  
zelo nizek —, pri katerem nastajajo te  
pravice. To je edino načelo, po katerem  
se more manjšinsko vprašanje rešiti res  
pravično in zadovoljivo.

Nato začenja «Piccolo» zopet pravilno  
razpravlja vprašanje postopanja napram  
narodnim manjšinam. Po našem mnenju  
— tako piše — zagreša težek pogršek  
tisti, ki kaže čustva neopravičenosti ali nespo-  
štovanja do jezika drugorodcev! Misli, da  
«nem izsiljuje spoštovanje do svoje lastne  
superiornosti, v resnici pa izživlja ozlo-  
voljenje. Zavedamo se — naglašava «Pic-  
colo» — da drugorodci ljubijo svoj jezik  
in svoje narodne običaje. Naš namen ni,  
da bi jih hoteli prisiliti, da se jim odrečejo  
in da bi potem gojili tajna čustva. Obenem  
pa se — zopet majhen korak nazaj od  
pravilne crte — zaveda potrebe, da se  
širi med njimi poznavanje italijanskega je-  
zika kot drugega njih občevalnega jezika.

Pripomniti moramo mi stokrat, da mi  
nisimo nasprotni temu, da si naše ljudstvo  
priuči tudi italijanski jezik. Odklanjamo  
pa vsako nasilje in zahtevamo polno spo-  
štovanje našega jezika! Z vsem poudar-  
kom naglašamo, da bi bila najbolj krivična  
krivica, nasprotna ne bi načelu jezikovne  
pravičnosti, ampak tudi vsaki logiki, če  
bi na podlagi dejstva, da naš človek pozna  
tudi italijanski jezik, hoteli obglaviti nje-  
gov lastni materinski jezik! To bi pome-  
nilo, da ga radi velike njegove prednosti,  
njegove inteligence, hočejo zadeti z naj-  
hujšo — kaznijo, ki more zadeti človeka,  
ki ljubi svoj narod in njegov jezik! S ta-  
kimi namerami bi le zagrabili poti do po-  
polne rešitve manjšinskega vprašanja!

Ugodno nas preseneča izjava v «Pic-  
colo» — čeprav jo zožuje s pripombo «z  
nekega izvestnega vidika» — da bi mogli  
gojitev njihovega jezika v šoli prepustiti  
drugorodcem samim, naj sami poskrbijo  
kakor hočejo. Toda zopet sledi na mestu  
korektura te izjave. Tako uredba se mu-  
zdi nevarna in meni, da je bolje, če se  
potik njihovega jezika vrsi v šoli pod di-  
ktnim nadzorstvom države. To da je  
pred vsem vprašanje praktičnosti, ki ji  
presprotni programi morejo le škoditi. Tudi  
to načelo bi mogli mi sprejeti, če se bo  
izvajalo po izjavi «Piccola»: šola naj bo  
taka, da bodo z njo zadovoljni drugorodci  
in država! Pametno je rečeno tudi, da  
šola drugorodcem ne more biti taka, ka-  
kor je bila pod Avstrijo, pa tudi ne taka,  
kakor n. pr. na Toskanskem! S tem je tr-  
žiški list zavril tiste, ki zahtevajo po-

polno izenačenje našega šolstva z onim v  
vseh državah, ki v jezikovnem pogledu.

Pravilno je tudi, ko pravi «Piccolo», da  
bi s spoštovanjem jezikovne zavesti drug-  
orodcev pridobili pri njih tiste simpatije,  
ki so potrebne za funkcioniranje državne  
uprave. Odpravljaja pa ugodni vtis z do-  
stavkom o «trmasti zahtevah» glede živ-  
ljenja na sodnih, drugih uradih in v  
vsem, kar je v zvezi z upravo. S to od-  
vratno in žaljivo pripombo se kaže «Pic-  
colo» v luči človeka, ki z eno roko dela  
koncesije praktični potrebi, z drugo pa jih  
zopet odtega. Da gospoda: neodklonljivi  
praktični potrebi. Na sodnih gre za naj-  
raznovrstnejše in visoke moralne in mate-  
rijalne koristi ljudstva, za imetje ljudstva,  
za imetje in čast. Ni torej nikaka «trma»,  
če zahteva naš človek pravico, da more  
rabiti jezik, v katerem edinem more iz-  
datno braniti svojo stvar! Saj priznava to  
«Piccolo» sam, ko brani tisto nesrečno,  
povsem nezanesljivo institucijo tolmačev,  
češ da odgovarja razmeram! Tolaži pa s  
svojo vero, da bo prihodnji rok poznal  
italijanski jezik.

Vidimo torej, kako se «Piccolo» mučno  
zviija sprčo manjšinskega vprašanja. To  
pa zato, ker bi hotel svoje pravično raz-  
položenje napram drugorodcem uveljaviti  
le v nekaterih pogledih. Mi pa pravimo,  
da se mora manjšinsko vprašanje rešiti v  
vseh pogledih, v njegovi celoti, na vseh  
panogah javnega življenja! To vprašanje  
se ne more odpraviti s kako parcijalno  
dobrohotnostjo, marveč le, če se reši po-  
polno in pravično na vseh njegovih stran-  
neh. Zato bi prosili «Piccola», da nam že  
enkrat odkrito in jasno razloži svoje sta-  
lišče napram manjšinskemu vprašanju v  
vsem njegovem obsegu, da nam brez ovink-  
ov in pridržkov pove mero pravic, ki bi  
jih hotel dovoliti narodnim manjšinam. S  
takim omahovanjem med «da» in «ne» ne  
pridemo dalje z reševanjem tega proble-  
ma, katerega velika važnost za državo  
tudi «Piccolo» ne more tajiti in sedaj tudi  
ne taji več.

Prostor nam ne dopušta, da bi se ba-  
vili z njegovimi nadaljnjimi razmotravanji  
o — iredentizmu. Pride pa tudi to.

## Seja poslanske zbornice

Proračun ministrstva javnih del sprejet

RIM, 2. Ob 15. uri je podpredsednik  
on. Paolucci otvoril sejo poslanske zbor-  
nice.

Državni podtajnik on. Grandi je odgo-  
voril na vprašanje poslancu Viola in  
Greco, da so se vršile občinske volitve v  
Pratelli v največjem redu. V občini ni bilo  
nikakega zbiranja fašistov. Radi tega je  
bilo vprašanje omenjenih poslancev popo-  
loma odveč (odobravanje). On. Viola je  
vztrajal pri trditvi, da so se vršila pri vo-  
litvah v Pratelli nasilja. V občini so se  
zbrali fašisti, ki so zmerjali volilce in jim  
grozili. Fašisti so tudi zasedli občinski  
dom; pretepli so bojevnikove, volilcem so  
bile odrečene volilne legitimacije (hrup).  
Ko je bilo razvidno, da bodo zmagali bo-  
jevniki, so vdrli v dvorano fašisti in voliti  
z izkancami drugih volilcev (hrup, med-  
klici državnega podtajnika Grandija). On.  
Greco trdi, da on. Viola pretirava; kajti  
občina Pratella je premajhna, da bi se  
mogli dogodki odigrati tako, kakor jih je  
opisal on. Viola. Pri vseh zadevah gre le za  
osebnosti. Sedanjí predsednik pokrajinske  
organizacije bojevnikov je bil svojačasno  
fašist, pozneje je stopil na stran Viole in  
se hoče danes toliko bolj masčevati nad  
fašisti. (Medklici, hrup vedno bolj narašča,  
pospevke padajo, bojevniki in nekateri fa-  
šisti si grozijo, predsednik komaj vzpo-  
stavi red).

Nato se je nadaljevala razprava o pro-  
računu ministrstva za javna dela. Resolu-  
cije sta predložila on. Aldi Mai in on.  
Brescia.

Resolucije so razvijali nadalje on. Ceci,  
D'Ayala in Manaresi. Sprejeta je bila re-  
solucija poslancev Manaresija, ki odobrava  
vladno politiko javnih del. Odobreni so  
bili tudi vsi členi proračuna. Seja je kon-  
čala ob 19.15. Jutri seja ob 10. in 15. uri.

## Senat odgodil na nedoločen čas

razpravo o reorganizaciji vojske

RIM, 2. Danes je senat nadaljeval raz-  
pravo o zakonskem načrtu za uredbo vojs-  
ke. Proti tozadevemu načrtu vojnega  
ministra Di Giorgio je govoril se general  
Giardino. Da načrt je nastopil Di Robilant,  
poročevalec za manjšino osrednjega urada.

Minister Di Giorgio je razložil nato  
glavne točke svojega načrta, proti kate-  
remu je pred zaključkom seje govoril se  
ministrski predsednik Mussolini, ki je  
predlagal, da bi se razprava o uredbi vojs-  
ke odgodila na nedoločen čas. Senat je  
ta predlog sprejel, nakar je bila seja za-  
ključena.

## Reorganizacija liberalne stranke

On. Casati pristopil k liberalni stranki

RIM, 2. Sinoči se je sestalo vodstvo li-  
beralne stranke. Sestanka so se udeležili  
gr. uff. Borzino, on. Boeri, Ducos, Soleri  
in generalni tajnik avv. Piras. Tajnik je po-  
ročal o položaju stranke. Omenil je med  
drugim, da pristopajo dandanašnji novi člani  
k stranki. Tako je včeraj javil svoj pristop  
on. Casati, bivši naučni minister v Musso-  
linijevi vladi. Vodstvo je sklenilo, da bo  
prišlo z reorganizacijo stranke posebno  
na jugu države. V maju se sestane državni  
odbor, ki se bo bavi z vprašanjem ustav-

nih svobostin in z načrtom za tiskovni  
zakon.

Pristopu bivšega ministra Casati k li-  
beralni stranki pripisujejo politični krogi  
veliko važnost. Casati se je s tem postavil  
v popolno opozicijo, v kateri se nahajajo  
že trije veljaki: Giolitti, Orlando in Sa-  
landra. Tako se liberalci organizirajo v  
dve izraziti skupini: v liberalno in narodno  
liberalno stranko. Formalna ustanovitev  
liberalne stranke se bi vršila v najkrajšem  
času v Rimu. To skupino vladi prijaznih  
liberalcev vodi on. Sarrocchi.

Liberalni tisk, posebno «Giornale d'Ita-  
lia» priznava Casati, da je šel preko  
osebnosti (Casati je osebni prijatelj Mus-  
solinija) radi ideje.

## Benešev eksposé o vprašanju varnosti

v zunanji komisiji senata

PRAGA, 2. Pred zunanjo komisijo se-  
nata je minister Beneš poročal o podro-  
bnostih pogajanj za angleško-francoski pakt,  
kateri so se vršila v letih 1919-1923 od  
mirovne konference in od konference v  
Cannesu do genovske konference. Mi-  
nister je omenil tudi pogajanja, ki so se  
vršila v istem času v Društvu narodov in  
ki so dosegla svoj višek v ženevskem  
protokolu.

Beneš je glede vprašanja varnosti pri-  
pomnil, da je v prvem času šlo za gar-  
ancijski pakt med Francijo, Anglijo in Bel-  
gijo, pozneje za splošni garancijski pakt in  
končno da se je porodila misel na delan  
pakt, kateremu naj pristopi tudi bivši so-  
vražnik. Smisel nemških predlogov je, da  
hoče Nemčija sprejeti «status quo» na za-  
padu, medtem ko bi se obvezala, da bo  
glede vzhodnih mej izvrševala določbe  
versailleske pogodbe in da ne bo izzivala  
nobelih sporov. Pogodba za razsodišče na  
podlagi že obstoječih mednarodnih kon-  
vencij predstavlja že garancijo. Nemški  
načrt ne stremi za tem, da bi se vprašanje  
mej prepustilo razsodišču, radi česar je  
minister zatrdil, da so prezgodnje vse skr-  
bi radi načrtov Nemčije.

Čehoslovaška bo proučila nemške pre-  
dloge. Garancijski pakt pomenijo znaten  
korak naprej na poti miru. Dokler pa ne  
bo Čehoslovaška poznala natančnega be-  
sedila pakta in konvencij za razsodišče,  
ne bo prevzela nobenih obvez.

S svojim vstopom v Društvo narodov bo  
Nemčija — je rekel Beneš nadalje — mo-  
rala prevzeti vse dolžnosti in vse pravice,  
ki izhajajo iz pakta Društva. Briand, Her-  
riot in Skrzynski so se skupno z govorn-  
ikom izrekli za to, da se treba nemške  
predloge proučiti in ne zavrniti a priori.  
Nato je Beneš zaključil tako-le: «Naša  
politika je vedno stremela po zagotovitvi  
naše varnosti z lastnimi silami in z defen-  
zivnimi zvezami ter po združenju prak-  
tičnih potreb z moralnimi ideali. Teh  
načel je prežeta tudi politika Male entente  
in francosko-čehoslovaška konvencija. Na  
zadnjih razpravah na ženevskem zbor-  
ovanju je ta naša politika doživela popolno  
priznanje.»

## Pogajanja nemških republikancev

za kandidature dr. Marxa

Razdvojenost desničarjev glede enotne  
kandidature — Mesto Jarresa — dr. Gessler

BERLIN, 2. Pogajanja za skupnega ka-  
didata republikanskih strank pri ožjih vo-  
litvah napredujejo; vodstvo socialistične  
stranke se je že izrelo za enotno republi-  
kansko kandidature ter sklenilo, da bo  
takoj pričelo pogajanja v tem smislu z  
demokrati in s katoliškim centrom. Jutri  
se sestanejo demokrati. Njihova naklonje-  
nost napram dr. Marxu je obče znana,  
tako da je sedaj skoraj gotovo, da se bodo  
te tri republikanske stranke zedinile za  
kandidature dr. Marxa.

Desničarski listi razpravljajo obširno o  
vprašanju kandidature Jarresa pri ožjih  
volitvah. «Berliner Boerser Zeitung» na  
primer poziva svoje desničarske pristaje,  
naj odklonijo kandidature Jarresa, sicer  
bo zmagala republikancev pri ožjih volitvah  
neizogibna. Skupine, ki podpirajo glasilo  
«Berliner Boerser Zeitung», se nadejajo,  
da se bodo vse desničarske stranke kon-  
čno zedinile za kandidature ministra držav-  
ne brambe dr. Gesslerja.

Zunanji minister Stresemann je podal  
na zborovanju nemške ljudske stranke v  
Cherunicu te dni značilne izjave glede  
nemške zunanje politike. Rekel je, da za-  
enkrat ne more v podrobnostih pojasnje-  
vati položaj, ki ga je ustvarila nemška  
inicijativa za garancijski pakt; vendar pa  
se mora že sedaj predvidevati, da bo zu-  
nanja politika, ki jo bo morala zasledovati  
Nemčija v bodočnosti, nepopularna in bo  
zahtevala od vseh Nemcev veliko samo-  
zatajevanje.

## Trčenje dveh letal

5 letalcev mrtvih

DUNAJSKO NOVO MESTO, 2. Na leti-  
šči se je dogodila težka nesreča. V  
višini 200 m sta trčila dve letali in sta  
padli na tla. Letali sta bili popolnoma  
razbiti. Petorica letalcev je izgubila pri  
tem nezgodi življenje.

Tagore nevarno obolen

LONDON, 2. Kakor zatrjujejo poročila  
iz Indije, je slavni pesnik in filozof Rabin-  
dranath Tagore nevarno obolen.

## Pavle Radić na dvoru

Rekonstrukcija vlade v soboto — Sestanek opozicije — Domžale postanejo mesto

BEograd, 2. (Izv.) Vlada bo podala  
formalno ostavko v soboto. Volilna vlada  
narodnega bloka je demisijo odložila, da  
se je med tem časom lahko konstituirala  
narodna skupščina in da si je zagotovila  
proračunske dvajsetine. Tako se razvija-  
jo dogodki popolnoma normalno.

Med tem se Pašić posvetuje s politiki za  
sestavlovanje vlade. Danes je konferiral z  
ministrom Svetozarjem Pribičevićem. Pa-  
šić se je posvetoval tudi s predsednikom  
verifikacijskega odbora dr.jem Sršićem.  
Tako je formalni demisiji bo Pašić pred-  
ložil kralju že gotovo listo novih ministrov.

Danes dopoldne se je sestel širši odbor  
opozicijskega bloka. Iz vladnih krogov  
doznajajo, da so radičevci očitali Davido-  
viću, da je bil na zadnji seji izredno rezer-  
viran in pasiven. Po seji je bilo izdano po-  
ročilo, ki očita vladu, da je brez vsakega  
delovnega programa. Radikali in samo-  
stojni demokrati pa menijo, da je prišla  
opozicija s tem očitkom na dan samo zato,  
da skrije nesoglasja svojega bloka. Vlada  
bo namreč v svoji deklaraciji pred na-  
rodno skupščino začrtala svoj program.

Popoldne so se sestali samostojni demo-  
krati. Svetozar Pribičević je poročal o  
svoji konferenci s Pašićem. Kljub je nje-  
govo poročilo odobril.

Ob 17. uri se je sestel ministrski svet;  
seja je trajala do 20.30. Ministrski svet se  
je pečal z delovnim programom narodne  
skupščine. Posamezni ministri so poročali  
o svojih resornih vprašanjih. Finančni  
minister je izjavil, da bo kmalu izdelal  
načrt za izenačenje davkov in davčne u-  
prave v vsej državi; načrt bo nato pred-  
ložen narodni skupščini. Notranji minister  
je javil, da bodo v juniju razpisane volitve  
oblastniške skupščine. Ministrski svet je  
sklenil, da se Domžale v Sloveniji progla-  
šajo za mesto.

Najvažnejši dogodek današnjega dne je  
avdijenca Pavla Radića pri kralju. Pavle  
Radić je bil sprejet ob 18. uri in se je mu-  
dil na dvoru do 20.30. Novinarjem je iz-  
javil, da je bila avdijenca zgolj informativ-  
nega značaja in da je z izidom avdijence  
zadovoljen. Drugih pojasnil ni hotel dati  
Pavle Radić. V vseh političnih krogih ko-  
mentirajo ta dogodek z velikim zado-  
stojenjem.

Nov program Radićeve stranke

ZAGREB, 2. Ker policija še ni dovolila  
izdajanje «Slobodnega doma», je danes  
izšla posebna izdaja «Hrvata» namesto  
«Slobodnega doma». V tej številki so ob-  
javljena obširna poročila o sejah narodne

Pogajanja za pristop Romunije

k grško-jugoslovenskemu defenzivnemu  
dogovoru

ATENE, 2. Uradna poročila zatrjujejo,  
da je romunska vlada izrazila Grčiji željo  
za pristop k grško-jugoslovenskemu defen-  
zivnemu dogovoru. Grčija je odgovorila,  
da pozdravlja z globokim zadoščenjem  
tesno zvezo balkanskih držav in je pri-  
pravljena pričeti tozadevna pogajanja, ko  
bo sklenjen in podpisan defenzivni dogo-  
vor z Jugoslavijo. Tudi Jugoslavija soglaša  
s pristopom Romunije k defenzivnemu do-  
govoru. Politični krogi pravijo, da končno-  
veljavna izpeljava tega načrta ni prav  
lahka. Od potovanja ministrskega pre-  
sednika Michalocopolosa v Beograd in v  
Bukarešt bo odvisen nadaljnji potek teh  
pogajanj.

Vprašanje razorožitvene konference

Odklonilo stališče Francije

WASHINGTON, 2. Radi držanja  
Francije se bo razorožitvena konference  
letos komaj vršila. V Beli hiši se čudijo

skupščine v Beogradu in uvodni članek  
pod naslovom: «Kaj se je dogodilo v Beo-  
gradu in kaj bo nadalje». V tem članku se  
pripoveduje, da so radičevski poslanci  
pred svojim odhodom v Beograd poslali  
Pavla Radića in dr. Nikića k Stepanu Ra-  
diću v zapor, ki je rekel dr. Nikiću sle-  
deče: «Pozovi vse naše, da bodo najboljši  
in najpreudarejši. Od tega ne moremo  
popustiti, da mora Jugoslavija biti seljaška  
država, Hrvati pa morajo imeti svoj savor  
in svojo vlado». Stepan Radić je pri tej  
prilici rekel tudi Pavlu Radiću: «Ohranite  
v spominu, da Beograd ni Budimpešta ter  
da popuščate sebi, ako v pravem času po-  
puščate bratu».

Isti članek pravi dalje, da ako bi bila  
na obeh straneh enaka želja za sporazum,  
da bi se mogli pravi narodnega in opo-  
zičionalnega bloka sporazumeti in izde-  
lati načrt za revizijo ustave. Ta načrt  
ustave bi kralj predložil narodni skup-  
ščini. Nato naj bi se vršile nove volitve za  
tako preurejeno Jugoslavijo, v kateri bi  
morali Hrvati imeti svoj savor in svojo  
vlado ter notranjo samostanost, ki bi bila  
pa večja in širša, kakor predvorna samo-  
uprava.

Jugoslovnski delegati za mednarodno  
trgovsko konferenco v Rimu

BEograd, 2. Na mednarodni medpar-  
lamentarni trgovski konferenci v Rimu bo  
parlament zastopan po 10 članih. 6 radi-  
kalov je že določenih, opozicija bo dele-  
gala 4 člane. Najbrž bo opozicijska dele-  
gacija sledeče: demokrata dr. Kumanudija,  
poslanca Hrv. seljaškega kluba dr. Trum-  
bića, predsednika muslimanskega kluba  
dr. Spaha in poslanca Jugosl. kluba Ivana  
Vesenjaka. Event. pride od zemljoradni-  
skega kluba dr. Joca Jovanović.

Dr. Srkulj izpuščen iz zapore

ZAGREB, 2. Proti policijski razsodbi, s  
katero je bil bivši zagrebski župan dr. Sr-  
kulj radi nedovoljenega nošenja orožja  
obsojen na 14 dni zapore in 1000 Din  
globe, je dr. Srkulj zagovornik dr. Ko-  
vačević vložil priziv na velikega župana.  
Veliki župan je nocoj izdal naredbu, da  
morajo dr. Srkulja takoj izpustiti iz za-  
pore. Ob pol 7 zvečer je bil dr. Srkulj iz-  
puščen.

Spalajković se vrne v Pariz

BEograd, 2. Poslanec Spalajković je  
danes odložil svoj mandat ter se vrne na  
poslansko mesto v Pariz. Posl. Nešić odi-  
de prihodnje dni v Prago, da izroči posla-  
niške posle svojemu namestniku.

vestem, da je francoski poslanik  
Daeschner dobil instrukcije, naj naznaní  
Zedinjenim državam, da se Francija prav  
malu zanima za Coolidgejev predlog. Dr-  
žavni sekretar Kellogg je k temu pripomnil:  
«Od Francije nismo zahtevali nikakih to-  
zadevnih izjav in radi tega ne moremo dati  
nadaljnjih pojasnil». Senator Borah, ki se  
je vzdržal slehernega komentarja, je mne-  
nja, da bo francoska vlada Daeschnerjeve  
instrukcije prej ali slej razveljavila.

V uradnih krogih se zatrjuje, da bri-  
tanska in japonska podpora ne bi zado-  
stovala za osiguranje uspeha konference.  
Potrebno je, da se konference udeležijo  
vseh pet velesil, ki razpolagajo z močno  
mornarico. Čeravno ni zaenkrat mogoče  
pregledati posledice francoskega odklonil-  
nega stališča, obvladuje vendarle mnenje,  
da bo francosko zdržanje močno vplivalo  
na vprašanje črtanja francoskih dolgov v  
Ameriki. Velika važnost se pripisuje v  
Beli hiši dejstvu, da se je predsednik Cool-  
idge postavil proti posojilom, ki bi jih  
utegnile tuje vlade uporabiti v svrhu obo-  
roževanja.

## DNEVNE VESTI

### Zopet prepoved slovenskih učnih knjig

Citatelji se spominjajo, da so svojačasno di-  
daktni ravnatelji dobili ukaz, s katerim se je  
prepovedala raba slovenskih učnih knjig  
v tržaških šolah. Ta prepoved je povzročila med  
našim učiteljskim pravno konsternacijo. Po-  
vsem upravičeno. Kajti kako naj učitelj do-  
sega uspehi, ki se zahtujejo od njega, če pa  
nima tega neogibno potrebnega učnega pripo-  
močnika? S takimi odredbami se spravlja uč-  
iteljsstvo v obup. Smelo pravimo, da take ne-  
smiselne prepovedi ni izdala še nobena učna  
uprava na vsem božjem svetu. Razumljivo je,  
da smo se kar oddahnil, ko nam je par dni  
potem prišla od poučne strani vest, da je  
tržaška šolska oblast to prepoved preuklala.  
Tem bolj nas je osupnilo, ko nam je sedaj  
prišla v roke okrožnica didaktnega ravnatel-  
ja v Nabrežini, s katero sporoča ljudskim  
šolam, da se ne smejo rabiti naslednje slo-  
venske knjige: M. Josin, E. Gangl: III., IV.,  
berilo — Editoriale, Trieste; Kleinmayr: III.,  
IV., V. berilo; Vider: I. berilo — Trevisini  
IV., V. berilo; Vider: I. berilo — Trevisini  
Milano; Jančo Samec: III. berilo; Comitato  
m. slov.: III., V. berilo — Editoriale, Trieste.  
Didaktni ravnatelj v Nabrežini se sklicuje  
na dejstvo, da rečenih knjig ne vsebuje se-  
znam, priobčen v «Uradnem vestniku» št. 43  
od 21. oktobra 1924. Menda zato, ker ne od-  
govarjajo Gentile-jevi šolski reformi. S tem  
pa prepoved nikakor ni upravičena in ostaja  
še vedno gorostasen front proti nalogi šole,  
kakor smo že gori omenili. Kajti razlog, radi  
katerega je tržaška šolska oblast umaknila  
prepoved in dovolila rabo dosedanjih učnih



bidevičevu zmagi. Po tolikih spremembah se vrata Radić kot spokornik pod jugoslovensko zastavo, katere je dovedel jugoslovenske brate do končne zmage nad vekovno sužnostjo. Radić in Pribežević stojita kot zmagovalca, toda njuna zmaga ni le osebnostna, temveč je zmaga vzvišene narodne in državne ideje, katere je morala zmagati, ako se ni hotelo, da naj se skupna stvar vseh Jugoslovenov še nadalje vleče po blatu v veselje vsem sovražnikom. Ako bi bil Radić prišel v skupščino pred petimi leti, bi bili Evropi prihranjeni njegovi obiski in njegove spomenice. Vsekakor pa je bolje priznati zmogeto nego v njej vztrajati. Radić razume pomen njegovega čina. Sedaj pa je dolžnost Radićevih pristaev in voditeljev njegove stranke, da dokažejo, da je prišel njihov preobrat iz moralnega prepričanja.

Kramačev "Narodni Listy" se bavijo v uvozniku pod naslovom "Preobrat v Kraljevini SHS" z Radićevimi političnimi in zadnjih letih ter razpravljajo o sedanjem političnem položaju in o Pašićevi taktiki. O Pašiću pravijo sledeče: "Ni se bal uporabiti sile in hotel je prodreti z voljo države, ni se hotel umekniti in je bil pripravljen tudi na skrajni korak. Ni se tega bal, ker je imel v srbskem narodu močno oporo, zanašajoč se, da bo srbski narod znal ohraniti, kar je izvejal ob težkih okoliščinah. Pa tudi Hrvati so videli, da je tu krepka volja, ki ne pozna šale ne sentimentalnosti, ko gre za obstoj ali neobstoj države. In ker je Pašić podpiral vsa njegova stranka, so Hrvati videli, da gre za nekaj več nego mandate, da je to boj na življenje in smrt, v katerem bi morali podleči. Odrkli so se torej sanjam o republiku in angleški kraljevini ter sprejeli monarhijo, kakršna je, kar pa jimj moralo biti težko, ker vsi vidijo zaslug kralja Petra in kralja Aleksandra za osvobodjenje in svobodo, za katero jamči danes kraljevina SHS. Toda v tem hipu je prišel tudi hip državniške preizkušnje za Pašića. Lahko bi bil pred celim svetom, da ne veruje v preobrat svojih nasprotnikov, da so vse to le besede, s katerimi hočejo ohraniti svoje mandate, lahko bi bil mislil, da je šele tedaj prišel prvi hip za razveljavljanje vseh mandatov in razpis novih volitev. Hrvati bi se bili kompromitirali, ker bi bili popustili v tem, kar so prej popovedovali, samo zato, da bi rešili svoje mandate. V volilni borbi bi ne imeli več prejšnjega sijaja pogumnosti in nepopustljivosti. Pri takih okoliščinah bi bil mogoč Pašić tvegati nove volitve. A on tega ni storil in zato mu mora biti vsak odkritosrčni prijatelj Jugoslovije hvalečen. Skupščina je verjela izjavam lojalnosti in z isto lojalnostjo je overovala vse sporne mandate razen onih, ki jih je bilo težko overovati. A to radi tega, ker je zelo važno, da se pred nepristranskim sodiščem dokaže, da aretacija Radića in nekoliko hrvatskih poslancev ni bila le volilna mahinacija, temveč potrebna obramba države proti najresnejšemu njenemu kompromitiranju."

Večina ostalih listov je objavila brzogovorna poročila, pospremljena s pripombami, ki pričajo o velikih simpatijah čehoslovške javnosti napram Jugoslaviji.

— **Smrtna kosa.** Kakor da ni dovolj, da se nam dogodki zadnjih časov odvlijo toliko zvestih sinov iz naših vrst, nam še smrtna kosa podira stare stebre naše stvari v okolici. Drug za drugim odhajajo v večnost. Za Ivanom Turkom v Skokljah je legel v grob Bernard Godina v Skednju. Tolažba ob takih udarcih je, da nam je, kakor Ivan Turk, tudi Bernard Godina ostavil pošteno in narodno vzgojeno družino. Ohranjen mu boudi blag spomin! Zalujoci družini iskreno sožalje!

**Iz uradn. Pol. dr. "Edinosti" v Trstu**  
Ig. Zl. — Kazlje: Dostavite nam izjavo sodnije, da ste upravičen dedič, 2) mrtvaški list očeta, 3) spravevalo, da ste italijanski državljani. Vse kolka prosto. Priložite tudi L. 240 v znanhah.

Stomaž: Stranka je zamudila rok in ni za njo nobene pomoči. O drugem vprašanju nam ni ničesar znanega, ker se stranka ni nikoli pri nas zglasila.

**Tajništvo.**

**Društvene vesti**  
— Tržaška kmetijska družba v Trstu salicije za danes ob 4. uri popoldne važno odobrovo sejo v prostorih podpredsednika.

— **Izlet na Kucelj in Trnovsko planoto,** ki ga priredi Planinsko društvo (ne kakor pomotoma javljeno včeraj "Mladinsko društvo"), obeta biti vsled krasnega vremena navdse lep. Odnos z jutranjim vlakom z državneje kolodvora ob 6.10 do Batuj. Od tu na Kucelj in dalje na Trnovo, po daljšem odmoru v Gorico in z vlakom v Trst (dospe ob 21.25 zv.). Pričakovati je torej večje udeležbe naših planink in planincev, da v prijateljski družbi in pomladanski naravi preživijo dan res planinsko. Hrana iz nahrbtnika.

— **M. D. "Zarja" - Rojan.** Danes točno ob 20. odbova seja. Prosim, da se odborniki udeležijo polnočevitveno seje. — Predsednik.  
— Jutri ob 20. nogometni sestaneč. — Načelnik.

## SPORT

— **Tekma za kupo zlatarja g. Al. Povha.** V nedeljo, dne 5. t. m. se bo vršila nogometna tekma za kupo zlatarja in urarja g. Al. Povha na igrišču S. D. "Adria" v ul. Calvola med četo M. D. "Prosveta" iz Trsta in prvo četo

"Adria". Četa M.D.P. je že ob drugih prilikah pokazala, da noče zaostajati v spretnosti za drugimi četami, zato bo v nedeljo prvo gotovo napela vse svoje moči naproti Adrijalem da doseže zaželjenega uspeha. Valed tega ni čudo, da vlada za to tekmo veliko zanimanja.

— **Uradni raspored tekem 5. t. m.** Skupina B: "Sparta" — M.D.P. - Opzione, na igrišču "Adrije". Začetek ob 13.30, sodnik g. Kralj Viktor.

— **"Adria" I. — M.D.P. - Test,** na igrišču "Adrije". Začetek ob 15., sodnik g. Drago Smerdel. Počivajo vse druge čete. — T. K.

— **S. D. "Adria."** V nedeljo, 5. t. m., bo igrala II. četa "Adrije" prijateljsko tekmo z C. S. "Salus" na vojaškem igrišču v Kolonji. Tekma prične ob 14.30. Zbirališče nogometarjev ob 13. pri D.K.D. - Sv. Jakob. — T. K.

— **Sportno Udruženje** sklicuje svoj prvi redni občni zbor za v nedeljo, 26. t. m., ob 10. uri popoldne. Kraj se objavi pravočasno.

## Iz tržaškega življenja

**Odprtje velikopotezne trgovine s kokainom**  
Ogromna količina kokaina zaplenjena. Številne aretacije.

V povojnem času se je skoro po vseh večjih evropskih mestih razpasla strast uživanja kokaina. Na tisoče in tisoče lahkoživecev, v prvi vrsti žensk, se je slepo udalo opojnemu bolivjskemu strupu. Tudi v Italiji se je ta pogubna strast zelo udomaćila, posebno v severnih mestih kraljevstva, kakor v Milanu, Turinu, Genovi in tudi v Trstu. Kljub zelo strogim oblastnim odredbam proti razpečevalcem opomiljivih strupov, je tajna trgovina s kokainom lepo cvetela, ker je donala kupčevalcem ogromne dobičke in ker odjemalcev seveda ni manjšalo. V zadnjem času je strast do kokaina navidezno pojema, a motil se je, kdor je mislil, da se je popolnoma izgubila.

Pred kratkim je varnostno oblastvo v Milanu prišlo na sled veliki opojni in dobro organizirani tajni trgovini s kokainom na delo. Prišlo so na dan ogromne količine, pravcarke zaloge, kokaina in morfija. Odkritju je sledilo več aretacij, toda večina krivcev je bila še daleč roki pravice.

Te dni pa je tržaška policija, ki je slutila, da so bili milanski razpečevalci v "kupčijskih" zvezah s Trstom, prišla do senzacionalnega odkritja. Policijski agenti so zvedeli, da se v hotelu Vanoli na trgu Unità zelo pogostoma ustavijo gotovi gospodje, navidezno trgovski potniki, ki so redno prihajali in kmalu nato zopet odhajali. Stasoma se je to potovanje začelo dozevat agentom sumljivo; prežali so na ugodno priliko, da ugotovijo, kdo so pravzaprav ti potniki in s kakšno vrsto trgovino se pečajo. Nekega dne so naleteli na dva izmed teh sumljivih potnikov, ko sta ravno vstopila v hotel, noseč vsak po težak kovčeg. Agenti so stopili za njima, toda neznač, ki sta to zapazila, sta tedaj nenadoma spustila kovčge na tla ter urno smučala skozi vrata. Bežala sta v staro mesto, kjer sta se skrila v neko vežo v ulici Malcantoni. Zasedujoči policisti pa so ju kmalu iztaknili ter ju spremili na kvesturo. Tam sta bila spoznana eden za lekarnarja Dina Rosa iz Milana, drugi za trgovca Danila Filet iz Padove. Iz kovčgov, ki sta jih Rosa in Filet pustila na begu in ki so jih policisti zaplenili, je prišlo na dan kakih 80 kg kokaina. Sprito te ugotovitve sta moža priznala, da kupčujeta s kokainom; Rosa, ki je lastnik velike lekarne v Milanu, je celo priznal, da se je pečal s to trgovino celih šest let. Pri zaslišanju aretirancev se je dognalo, da sta bila Filet in Rosa v kupčijskih stikih z nekaterimi uglednimi osebami v našem mestu. Več teh oseb je bilo aretiranih, med njimi neki Marcello N. in Attilio F.; imena ostalih aretirancev nam niso še znana, ker policija se ni mogla ugotoviti, v kakšni meri so te osebe prizadele pri vseh stvari.

Dognalo se je, da sta se tihotapca Rosa in Filet preskrbovala s kokainom in morfijem v Milanu. Razen v našem mestu, sta imela pomagatke in odjemalce v Brindisiju in drugih pristaniščih. Zdi se, da se je opojno blago večinoma tihotapilo po morju v inozemstvo, predvsem v Egipt, Indijo in Ameriko. Središče te trgovine, ki je brezdvomno donala ogromne dobičke, je bilo v Milanu. Tudi iz Genova, Brindisija, Napolija in drugih italijanskih pristanišč so dospela vesti o številnih aretacijah razpečevalcev kokaina in morfija, iz česar se da sklepati, da so varnostna oblastva na sledu vsej podjetni družbi, ki je, sodeč po ogromni količini zaplenjenega blaga, morala razpolagati z velikim kapitalom. Pričakovati je novih aretacij.

Druga dva kupčevalca kokaina sta bila predčerašnjemu aretirana v hotelu "Metropole" v ul. S. Nicolò. Pitčka sta 27-letni Karel Carlini iz Chiavarija in 64-letni Dominik Pesenti iz Spezzije. Dospela sta v naše mesto pretekli terek in prinesla s seboj poldrugi kilogram kokaina, da bi tu oddala svojim odjemalcem. Kovčeg s kokainom je bil skrit med zavesami na ožnu v Carlinijevi sobi, kjer so ga pri preiskavi agenti iztaknili. Carlini in njegov tovariš sta bila odvedena v zapor.

**Vesti iz Istre**  
— Iz Dekani. Domače mladinsko društvo "Dekani" priredi prihodnjo nedeljo ob 13. uri predavanje o življenju. Predaval bo g. inž. Podgornik iz Gorice v dvorani g. župana na povabilo "Prosvete" iz Trsta. Predavanje bo posebno za naše kraje važno in zanimivo, radi česar upamo, da bo udeležba s strani zainteresiranih živnoorejcev velika.

## Iz tržaške pokrajine

— **Lokve na Krasi.** Iz vseh krajev se silijo v čita, da se prirejejo razne zabave, le pri nas je v tem oziru apanje in to valed neustrojnosti domačih strankanskih razmer. "Le eloga jati" bodi naš rek. Zgled nam bodi naše učiteljstvo in "naši malčki", katari prirede v nedeljo, 5. t. m., ob 16. uri v prostorih gosp. župana Ant. Muha otroško veselico v korist šolarske knjižnice.

Na sporedu je poleg italijanskih točk tudi Askercer "Iskarijot", pesem "Stari Medo", prizerček "Mat in sin", "Venec slovenskih narodnih pesmi" in igra "Čista vest".

Upajmo, da delo naših malčkov vzbuji mladino h kulturnemu delu ter da obrne hrbet skodljivcema našega naroda — plesu in alkoholu.

## Vesti z Goriškega

— **Predavanje v Komnu.** V nedeljo, 5. t. m., ob 16. uri se bo vršilo v Komnu v dvorani g. Žigona zanimivo predavanje, ki bo posebno važnosti za naše kmetovalce. Kmetovalci iz Komna in okolice, ne zamudite te lepe prilike in pridite na predavanje v polnem številu!

— **Opera "V vodnjaku"** se ne bo predstavljala, kakor je bilo prvotno javljeno, dne 4. in 5. t. m., ker je to iz tehničnih razlogov nemogoče (zaposlenje godbe v ital. gledališču). Uprizorila pa se bo na velikonočni ponedeljek popoldne in v torek zvečer po Veliki noči. Prva predstava je namenjena deželanom, ki jim bo mogoče se vratači z večernimi vlakmi, ker konča predstava prav gotovo do 18. ure. Zbor in solisti so se naučili svoje vloge pod društvenim prevodom g. Komelom, orkester, broječ 30 godcev, vodi društveni učitelj prof. Lipicer, režija pa je v spretnih rokah g. Cirila Bratuza, režiserja bratskega dramatičnega društva, ki je posodilo potrebne kulise. — Besedilo je natisnjeno v listni brošurici, ki je na prodaj po L. 1. — Ker se je bati navala pri blagajni, naj blagovolijo udeleženci z dežele vsekar poprej — že med tednom — nabaviti si vstopnice, ki bodo vse teden na prodaj v Narodni knjižarni, ulica Carducci 7.

— **Debela prvoprilika šala.** Kod drugod po božjem svetu, tako so v sredo, dne 1. aprila, znanci in prijatelji "vlekli" znance in prijatelje in prvoprilika kronika bi lahko zasmajala marsikako smešno zgodbo. Toda najbolj debelo šalo si je privoščil bivši kapitan Le Lievre, ki ima na Korzu potno agencijo in tobakarno. Približno ob 11. zjutraj je Le Lievre dal zapreti agencijo in tobakarno, na zaprtja vrata obeh trgovin pa je dal nalepiti napis: "zaprti radi smrti gospodarja". Skoraj istočasno se je raznesla po mestu vest, da je Le Lievre-ja, ki je v Gorici splošno znan, povozil avtomobil in da je podlegel zadoblenim poškodbam. Kmalu pa se je izkazalo, da je Le Lievre na račun 1. aprila hudo potegnil lahkovorne Goričane.

— **Goriški Collarig.** Jeseni je bil obsojen pred gorisko poroto na večje število let jece Ivan Krapež iz Gorenje Tribuše, ker je pred par leti ubil nekega finančnega straznika, ki ga je hotel aretirati, ko je vtihotapljal jugoslovenski tobak čez mejo. Krapež je bil obsojen v kontumacijo, ker ga še do danes ni mogla zalotiti močnoga roka pravice. Tamkajšnji orožniki so sicer že večkrat poskušali Krapeža ujeti, toda dosedaj še vedno brez uspešnosti, kajti povsod, koder hodi in brodi, ga spremlja njegova zvesta karabina; prepašan z njo kosi travo in opravlja druga poljska dela. V razliko od istrskega Collariga sicer ne zagreša novih zločinov in tudi svoje karabine se poslužuje pri presledovanju le v skrajnem slučaju. Podoben je Collarigu le v toliko, da se nikakor ne da ujeti, ker mu bolj prija čisti zrak njegovih gor nego oni mračne ječe.

V sredo zjutraj so napravili čepovanski orožniki ponoven poskus, da bi Krapeža ujeli in so se v to svrho podali v Gor. Tribuše. Toda Krapež jih je pozdravil s strelji iz karabine in potem jo je pobrisal skozi poslednja vrata hiše ter se je zatekel pod okriple drugega svojega zvestega tovariša — gozda. Strelji niso zadeli nikogar iz orožnikov, ker je najbrže Krapež hotel samo preplašiti orožnike, kajti ljudska govorica pripoveduje o njem, da je Krapež nepogrešljiv strelec.

— **Nesrečen 1. aprila.** 53-letni Franc Ambrožič iz Standreža je sicer prišel praznovati prvi april precej srečno, toda praznovati ga je končal precej nesrečno. Ker je prvega aprila tudi prvi dan v mesecu, je Ambrožič zjutraj dvignil v Gorici svojo pokojnino. Čeprav so pokojnine upokojenecem v novih pokrajnah prav pitlo odmerjene, si je vendar Ambrožič privoščil par meric vina. Bodisi da Ambrožič kot upokojenec ni vaju na par meric vina, ali pa, da je bilo teh meric preveč, pa naj bo temu kakorkoli hoče, zgodilo se je tako, da Ambrožič ni več kaj sigurno stopal proti svojemu domu. Dne njeja se je sicer srečno priklatil, toda ko je stopal po stopnicah, je

## Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 960.— do 975.— Belgija od 123.— do 125.—; Pariz 126.50 do 127.— London od 116.— do 116.30; New York od 24.27 do 24.40; Španija od 343.— do 348.—; Švica od 463.— do 471.—; Atens od 39.— do 40.50; Berlin od 575.— do 586.—; Bukarešt od 11.— do 11.50; Praga od 71.90 do 72.40; Ogrska od 0.0337 do 0.0343; Dunaj od 0.0840 do 0.0848; Zagreb od 39.— do 39.25.

VALUTA: Avstrijske krome od 0.0335 do 0.0345 dinarji od 38.85 do 39.15; dolarji od 24.20 do 24.35; novi po 20 frankov od 93.— do 94.— fuat šterling od 116.90 do 116.20.

Benečijske obveznice 78.60.

padel tako nesrečno, da si je zlomil levo roko. "Zelen križ" ga je prepeljal v goriško mestno bolnišnico, kjer bo nesrečni upokojenec užival bolniški čas svoj pokoj.

— **Zidarska neizgoda.** V sredo popoldne so kopali v Dragovici pri Batah delavci in zidarji temelji za novo hišo Olge Bitežnik. Ker je svet skalovit, so morali razstreljavati skale s pomočjo min. Okrog 5. pop. so zažgali tri mine, od katerih sta se dve sprožili, medtem ko se tretja nižakora ni hotela vneti. Po kratkem čakanju se je hotel 33-letni zidar Alojz Madon iz Dragovice prepričati, zakaj se neki mina ne sproži. Toda v trenutku, ko se je Madon približal, se je mina sprožila in Madon je zadobil precej težke poškodbe na prsni in obrazu od drobcev kamena. Najhuše pa je, da obstoja velika nevarnost, da izgubi Madon obe očesi. Drugače bo ozdravel v treh tednih.

— **Iz Biljane.** Na ustanovnem občnem zboru novega godbenega društva pod imenom orkester "Edinost" - Biljana v Brdih, je bilo nabranih pod geslom "v slogi in edinosti" je naša zmaga" L. 27.50 za polit. društvo "Edinost" v Trstu in za goriški pokrajinski odbor.

## DAROVİ

Mesto zahvale počastilec pokojnega Ivana Turka, daruje družina L. 150 šol. društvu. V isti namen se je zbralo v ožjem krogu sorodnikov L. 100. Pokojniku blag spomin, ostalim naše sožalje!

## Cene na trgu Cavour

(Odda ja nadebela)

Cesen 1200, pomaranče 160-200, karfiol 110-150, kapus 160, čebula 60-140, solata 100-340, limone (100 kom.) 6-7, jabolka 80-320, orehi 400, krompir 65-85, krompir (nov) 160, grah 170-240, paradižniki 300, radič 120-300, radič (rdeč) 100-200, špinata 150-200.

## Vincenc Černatič

jetniški čuvaj v pokloju

je danes ob 3. pop. v 83. letu, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto, 4. t. m., ob 10. predp. iz hiše žalosti, Cologna št. 13.

TRST, 2. aprila 1925.

Josipina Wlachovica, hči; Ivan, zet ter ostali sorodniki. 278

## Peter Brumat

poštar v pok.

v 63. letu svoje dobe danes zjutraj mirno in vdano v Gospodu zaspal, okrepčan z vserei tolažili sv. vere

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto dne 4. aprila ob 10. uri izpred hiše žalosti v Šempetru pri Gorici.

Na izrečno željo blagega ranjkega opustimo vsa osebna naznanila in ga priporočamo prav toplo le v molitve.

V ŠEMPETRU PRI GORICI, dne 2. aprila 1925.

Emilija Brumat roj. Goffo, soproga. 277

Dr. Miroslav, Ivan, Julij, Bogojub, sinovi. Marija, Emi, hčere.

## ZAHVALA.

Povodom smrti in pogreba našega preljubljenega soproga in očeta, gospoda

## Maksa Petrovčiča

gostilničarja in posestnika

izrekamo svojo prisrčno zahvalo vsem onim, ki so nas za časa dolge pokojnikove bolezni tolažili. Posebno prisrčno se zahvaljujemo vsem mnogobrojnim prijateljem in znancem, ki so pokojnika v tako veličastnem številu spremili na zadnji poti k večnemu počitku. Naša prisrčna zahvala velja preč. duhovščini, darovateljem krasnih vencev, pevskega zboru za ginljive žalostinke, kakor tudi vsem ljublim Goričanom in deželanom, ki so od blizu in daleč prihiteli, da s svojo udeležbo pri pogrebu izkažejo ranjkemu zadnjo čast. Bog vsem skupaj stotero poplačaj!

GORICA, 1. aprila 1925.

**Žalujoča družina.**

276

## PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

## Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz ruščine prevedel Ivan Vouk.

Minuto časa je stala tam okamenela od straha, potem pa se je obrnila in začela bežati, kakor da jo preganjajo furije. Vsa iz sebe od strahu se je spustila po stopnicah navzdol in prišla na hodnik, toda v razburjenju ni opazila, da je prišla v drug hodnik. Kakor preganjani jelen je bežala brez uma in priletela v neko sobo, kjer je stala velika postelja z baldahinom.

Kakor blisk ji je šinila v glavo misel: "Izgubila sem se v tem zaridnem kraju"; nato je zagledala vrata, v kateri je tičal ključ, in stekla tja. Z močjo, ki se je ne bi nihče pri njej nadejal, je obrnila zarjavljel ključ in pahnila vrata, da bi jih odprla.

V tem trenutku je zaslišala zvenek razbitega

stekla in porcelana in koj nato znani baronov glas. Jezno je zmerjal in končno je razdraženo zavpil:

— Vrag te vzel! Kdo je tam?

Valerija je zavpila s pridruženim glasom, v glavi se ji je zavrtelo, svetilnik ji je padel iz rok in padla je nezavestna na tla.

Ko je Pavel Borisovič prišel v svojo sobo, se je vsedel v naslanjač zraven okna, gledal na samostanske razvaline in se globoko zamislil.

Večerni dogodek ga je zelo vznemirjal; skrbno je iskal naravno razlago za tisto pogrebno petje in glas zvona, ki je brez dvoma prihajal iz doline. Ali je bilo mogoče, da je "oni svet" tako živ in utipljiv, da ga morejo živi ljudje zaznavati s svojimi ušmi?

Baron ne bi bil vedel povedati, koliko časa je sedel tako globoko zatopljen v svoje misli, ko ga je predramil iz misli pridružen ropot, kakor da je nekdo trkal na zid.

Začuden je vstal, udarci pa so prihajali iz vseh bini, v kateri je stalo stalo. V tistem hipu se je stajalo premaknilo, predmeti, ki so pa na njem stali, so z ropotom padli na tla in se razbili, a suknjo se je odrgnilo — očitvidno so se za njim skrivale duri.

S kletvijo je baron stopil k vhodu, ki je zaslišal ženski krik in padec težkega telesa.

Z nožo je odstranil črepinje cvetlične vaze in razne drobnjave, odrinil je, kolikor je sploh mogel, težko stolo, a nato je vzel svetilnico in s težavo šel skozi odprtino. Pri svetlobi luči je takoj zagledal brez zavesti na tleh ležečo Valerijo.

V beli jutranji halji širokih rokavov, ki so odkrivali lakte, je bila krasna kakor kip. Zlati lasje so se vsuli naokrog, a v majhni razdalji je ležal svetilnik z razbitim steklom in ugaslo svečo.

Baron je zagledal nedaleč od vrat mizo in postavil nanjo svetilko. Razširil je prehod, dvignil deklico in jo nesel v svojo sobo, kjer jo je položil v naslanjač. S toaletne mize je vzel kolinsko vodo, stekleničko z angleško soljo in začel otirati Valerijine sence in njene hladne ročke.

Ko ji je dal povohati sol, je vztrepetala in odprla oči; tedaj jo je baron ovil s svojim plaščem in ji prinesel kozarec vina, ki ga je pokorno izpila, nakaš se je počutila bolje.

Baron je primaknil k naslanjaču stol, sedel nanj in jo vprašal:

— Zdaš mi povejta, kaj ste delali v zapuščenih sobah in na kakšen način ste prišli tja?

— Prav slučajno sem odkrila vhod, — je odgovorila in povedala vse, kar se je zgodilo. — Rado-

vednost me je vlekla tja: prižgala sem starodavni svetilnik in se podala na raziskovanje. In nisem občutila strahu, dokler nisem zagledala tiste strašne slike, na kateri drži mrtva ženska živega moškega za roko. Zaslišala sem grozen stok in grohot in sem se zgrozila ter zbežala.

Umolknila je in zaprla oči in ni povedala, da jo je najbolj prevzelo to, ker je bil mrlit podoben njej, a je možki bil pravi portret barona.

Nastopil je molk; baron je pobledel in postalo mu je strašno: spomnil se je svojih sanj ali prikazni iz prve noči, ki jo je preživel v Montignoso, toda prizadeval si je zatajiti razburjenje.

V tistem trenutku ga je Valerija zagrabila za roko in s pretrganim glasom je rekla:

— Ne izzivajmo prošlosti in ne razkrivajmo pelpa; ne izkušajmo nevidnost, da si ne nakopljemo maščevanj!

Baron je dvignil glavo in jo gledal z neprikritim vznichenjem. Njegov pogled, poln strastnega vznichenja, jo je takoj priklil v resničnost in njen blede obrazek je živo zardel.

— Moram v svojo sobo, toda kako? Skozi zakleto sobo se bojim.